

Tauw

Natuurtoets herontwikkeling basisscholen De Marke en De Ploeg e.o. te Apeldoorn

Quickscan Wet natuurbescherming - onderdeel soortbescherming

21 juli 2020

Verantwoording

Titel	Natuurtoets herontwikkeling basisscholen De Marke en De Ploeg e.o. te Apeldoorn
Opdrachtgever	Gemeente Apeldoorn
Projectleider	Martijn Horstman
Auteur	Nils Rutjes
Tweede lezer	Berto van Dam
Uitvoering veldonderzoek	Nils Rutjes
Projectnummer	1272177
Aantal pagina's	26
Datum	21 juli 2020
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
T +31 30 28 24 82 4
E info.utrecht@tauw.com

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Doel	4
1.2	Wetgeving	4
1.3	Te beschouwen onderdelen Wnb	4
1.4	Werkwijze	5
1.5	Kwaliteit	5
1.6	Uitgangspunten	5
2	Situatie en beoogde ontwikkeling	6
2.1	Huidige situatie	6
2.2	Beoogde ontwikkeling	9
3	Soortenbescherming	10
3.1	Beschermingsregime en bepalingen	10
3.2	Vrijstellingen	11
3.3	Zorgplicht	11
3.4	Literatuuronderzoek	12
3.5	Effecten	13
3.5.1	Flora	13
3.5.2	Grondgebonden zoogdieren	13
3.5.3	Vleermuizen	15
3.5.4	Broedvogels	19
3.5.5	Amfibieën en reptielen	20
3.5.6	Vissen	20
3.5.7	Libellen, vlinders, kevers en overige ongewervelden	20
4	Houtopstanden	22
4.1	Achtergronden kappen bomen Apeldoorn	22
4.2	Resultaten	23
5	Conclusies en aanbevelingen	24
6	Literatuur	25

1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over het doel van de toetsing, de relevante natuurwetgeving, de wijze van kwaliteitsborging en de uitgangspunten voor toetsing.

1.1 Doel

In opdracht van de gemeente Apeldoorn heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van de Wet Natuurbescherming (hierna: Wnb) in verband met de beoogde ontwikkeling van nieuwe schoolgebouwen voor de De Marke en De Ploeg. Het betreft een perceel met openbaar groen, waarin het huidige schoolgebouw van openbare basisschool De Marke is gesitueerd. Het huidige gebouw wordt gesloopt om plaats te maken voor nieuwbouw. Het plan is alleen uitvoerbaar als de voorgenomen ingrepen niet strijdig zijn met de natuurwetgeving, of als de benodigde vergunningen/ontheffingen kunnen worden verleend.

In deze rapportage worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke onderdelen van de Wnb zijn van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling strijdig met de Wnb?
- Zijn maatregelen en/of een ontheffing/vergunning nodig?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Wetgeving

Sinds 1 januari 2017 is de Wnb in werking. De Wnb is het nieuwe wettelijke stelsel voor natuurbescherming. Het beschermingsregime van de Wnb gaat uit van het “nee, tenzij-principe”. Dit betekent dat de genoemde verbodsbepalingen in de Wnb voor bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden altijd gelden. Het afwijken hiervan is alleen onder voorwaarden toegestaan. Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Gelderland is het bevoegd gezag voor het verlenen van toestemming door middel van een vergunning, ontheffing of vrijstelling.

1.3 Te beschouwen onderdelen Wnb

Het is noodzakelijk om de beoogde ontwikkeling te toetsen aan soortbescherming (vanwege de mogelijke aanwezigheid van flora en fauna). Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is ‘De Veluwe’. Dit Natura 2000-gebied ligt op minimaal 2,8 km van het plangebied en het plangebied is volledig omsloten door woonwijken. Gezien de afstand tot het plangebied, de aard van het plan en de ligging in stedelijk gebied zijn negatieve effecten op het Natura 2000-gebieden als gevolg van fysiek ruimtebeslag en verstoring in het kader van externe werking (geluid, trilling, licht) uitgesloten. Effecten op Natura 2000-gebieden als gevolg van stikstof zijn niet op voorhand uit te sluiten. Om effecten als gevolg van stikstofdepositie uit te sluiten wordt een AERIUS berekening uitgevoerd. Hieruit zal blijken of er stikstofdepositie in beschermde gebieden plaatsvindt en of een passende beoordeling en/of vergunning nodig is. Toetsing in het kader van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is niet nodig, aangezien het plangebied geen onderdeel uitmaakt van het NNN. Het plangebied is tevens geen onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene Ontwikkelingszone (GO). Effecten op deze gebieden zijn derhalve uitgesloten.

Onder de Wnb zijn sommige houtopstanden en solitaire bomen ook beschermd. Dat geldt niet voor de bomen in het plangebied, omdat deze binnen de bebouwde kom grens voor houtopstanden staan.

1.4 Werkwijze

De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten is bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data
- Soortmanagementplan gebouw bewonende soorten Apeldoorn
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF; geraadpleegd op 29-10-2019)
- Natuurkaart van Tauw (www.tauw.nl/natuurkaart)
- Een oriënterend veldbezoek op 5 november 2019

Het doel van de literatuurstudie is om na te gaan welke beschermde soorten in (de omgeving van) het plangebied kunnen voorkomen. De ecooloog controleert tijdens het oriënterende veldbezoek of de locatie voldoet aan eisen die soorten aan hun leefomgeving stellen. Ook kijkt de ecooloog naar aanwijzingen van de aanwezigheid (zichtwaarnemingen en sporen van terreingebruik, zoals hollen, uitwerpselen, haren, prooi- of voedselresten). Voor het oriënterende veldbezoek is gebruik gemaakt van een zaklamp en verrekijker.

1.5 Kwaliteit

Voor soortenbescherming is een volledige garantie over de aanwezigheid niet te geven. Door inzet van deskundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt de kwaliteit van het onderzoek zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede in dit kader is Tauw aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advies geven en ecologisch onderzoek verrichten.

1.6 Uitgangspunten

De volgende uitgangspunten zijn van toepassing op de beoogde ontwikkeling:

- Voor het bepalen van de vervolgstappen ten aanzien van gebouw bewonende soorten wordt rekening gehouden met het Soortmanagementplan van de gemeente Apeldoorn
- Alleen de bomen die in figuur 2.6 in rood zijn aangegeven, worden gekapt. De overige bomen en ander groen blijven behouden

2 Situatie en beoogde ontwikkeling

Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over de huidige situatie, het voorgenomen plan en de beoogde werkzaamheden.

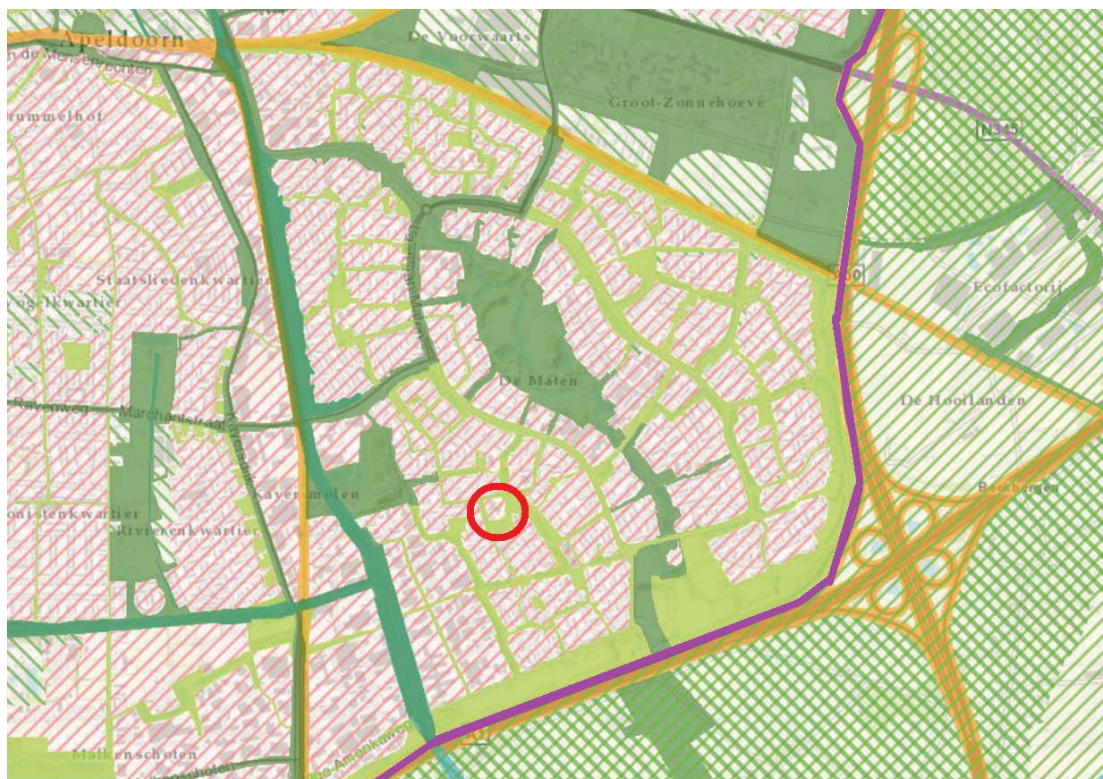
2.1 Huidige situatie

Figuur 2.1 toont de ligging van het plangebied. In figuur 2.3 t/m 2.5 zijn enkele overzichtsfoto's van het plangebied weergegeven. Het betreft het huidige schoolgebouw van de openbare basisschool De Marke en de omgeving daaromheen. Het plangebied wordt geografisch begrensd door het Schoutenveld aan de noordzijde, Holtrichtersveld aan de westzijde, een watergang aan de oostzijde en een woonwijk aan de zuidzijde. Het schoolgebouw bestaat uit verschillende blokken met bakstenen gevels, platte daken en houten daklijsten. De omgeving van het plangebied heeft een groen karakter en bestaat grotendeels uit oudere eikenbomen, intensief gemaaid grasveld/voetbalveld en struikachtige beplanting.

Het plangebied is binnen de groenstructuurkaart Apeldoorn aangewezen als belangrijke noord-zuid lopende wijkgroenstructuur (zie figuur 2.2). De groenstructuurkaart van Apeldoorn is een handreiking en heeft op zichzelf geen juridische status, maar binnen de groenstructuur in de bebouwde kom wordt in principe geen gemeentelijke groen uitgegeven. Op basis van de Groenstructurenkaart kan er wel compensatie nodig zijn op grond van de Verordening Groene Balans. Aan de oostkant van het plangebied wijzigt een deel van de groenbestemming naar bestemming 'maatschappelijk'. Dit groen valt onder de aanduiding 'wijkgroenstructuur' op de Groenstructuurkaart en hiervoor is geen compensatie vanwege de Verordening Groene Balans nodig.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied (globaal begrensd)

Figuur 2.2 Uitsnede uit de Groenstructuurkaart en de ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van de Wijkgroenstructuur (lichtgroen) en de bebouwde kom Houtopstanden (paarse lijn). Bron: gemeente Apeldoorn

Figuur 2.3 Impressie van het bestaande schoolgebouw en omgeving

Figuur 2.4 Impressie van de eikenbomen in het plangebied

Figuur 2.5 Impressie van het voetbalveld in het plangebied

2.2 Beoogde ontwikkeling

De gemeente Apeldoorn is voornemens om binnen het plangebied twee nieuwe schoolgebouwen te realiseren voor de scholen De Marke en De Ploeg. Het doel is om twee basisscholen met eigen identiteit en schoolplein te realiseren. In figuur 2.6 is in een situatieschets weergegeven van hoe het terrein (mogelijk) wordt ingericht. Het huidige schoolgebouw van De Marke wordt gesloopt en er komt een nieuw gebouw. . Voor het nieuwe schoolgebouw van De Ploeg wordt beslag gelegd op de openbare ruimte. Waarschijnlijk zal het terrein worden gebruikt waar in de huidige situatie een voetbalveld ligt.

Vanwege de herontwikkeling van het terrein moet een bestemmingsplanwijziging plaatsvinden. Aangezien het project momenteel in de planfase verkeert is nog niet exact te bepalen hoe de herontwikkeling van het terrein exact vorm gaat krijgen.

Figuur 2.6 Situatieschets van de herontwikkeling van het terrein binnen het plangebied (bomen aangegeven met een rode cirkel worden gekapt, overige bomen blijven behouden)

3 Soortenbescherming

In dit hoofdstuk volgt antwoord op de vraag of het voorgenomen plan kan leiden tot negatieve effecten op beschermde flora en fauna.

3.1 Beschermingsregime en bepalingen

Het onderdeel soortenbescherming onder de Wnb heeft bepalingen opgenomen voor de bescherming van in het wild levende planten en diersoorten. Het gaat onder meer om soorten die in Nederland, maar ook in Europa in hun voortbestaan worden bedreigd. De Wnb kent drie beschermingsregimes:

- Vogels: Het gaat hier om alle inheemse vogels in hun natuurlijk verspreidingsgebied. Ze zijn beschermd via de Vogelrichtlijn
- Dieren en planten: Het gaat hier om inheemse dieren en planten, die zijn beschermd via de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn
- Nationale soorten: Het gaat hier om soorten, die niet onder de reikwijdte van de Vogel- of Habitatrichtlijn vallen. Deze soorten zijn wel nationaal beschermd

Per beschermingsregime geldt een aantal verbodsbepalingen. Hierin is ook een beschrijving opgenomen onder welke voorwaarden een bevoegd gezag ontheffing of vrijstelling kan verlenen.

Tabel 3.1 is een samenvatting van de verbodspalingen. Ze voorzien in een bescherming van verblijfplaatsen, evenals de bescherming tegen versturende invloeden. Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland kan ontheffing verlenen van de verboden als genoemd in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10.

3.2 Vrijstellingen

In de Wnb is een aantal algemene soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren beschermd onder de categorie “Nationale soorten”, zoals gewone pad, bruine kikker en konijn. Provincie Gelderland heeft bevoegdheid om bij verordening deze soorten “vrij te stellen” van ontheffingsplicht. Dit geldt niet voor kleine marterachtigen. Zo zijn bunzing, hermelijn en wezel in de provincie Gelderland niet vrijgesteld van ontheffingsplicht. Ten aanzien van vrijgestelde soorten geldt dat er geen ontheffing nodig is voor projecten gericht op ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en beheer en onderhoud. Vrijgestelde soorten zijn niet meegenomen in deze toetsing.

3.3 Zorgplicht

De zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb) houdt in dat handelingen, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor in het wild levende dieren en planten achterwege worden gelaten. Als zich mogelijk negatieve effecten voordoen, dan treft de initiatiefnemer noodzakelijke maatregelen om die gevolgen te voorkomen of zo veel mogelijk te beperken/ongedaan te maken.

Het betreft alle in het wild levende dieren en planten. De zorgplicht dient onder meer als vangnet voor de bescherming van soorten waarvoor op grond van de Wnb geen specifiek verbod geldt. De zorgplicht geldt daarmee ook voor soorten die door de provincie, in dit geval Gelderland, zijn vrijgesteld bij ruimtelijke ingrepen.

Tabel 3.1: Verbodsbepalingen soortenbescherming onder de Wnb

	A	B	C	D	E
Verbodsbepaling	Vogels VR	Dieren HR/ Bonn/Bern	Planten HR/ Bonn/Bern	Dieren (‘Nationaal’)	Planten (‘Nationaal’)
Dieren of planten:					
Doden of vangen	3.1.1	3.5.1		3.10.1.a	
Storen/verstoren	3.1.4 (tenzij 3.1.5)	3.5.2			
Plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen			3.5.5		3.10.1.c
Onder zich hebben of vervoeren	3.2.6	3.6.2	3.6.2		
Plaatsen:					
Vernielen, beschadigen of wegnemen nesten	3.1.2				
Beschadigen of vernielen voortplantingsplaatsen		3.5.4		3.10.1.b (vaste vp)	
Beschadigen of vernielen rustplaatsen	3.1.2	3.5.4		3.10.1.b (vaste rp)	

	A	B	C	D	E
Eieren:					
Vernielen (of –VR- beschadigen)	3.1.2	3.5.3			
Rapen	3.1.3	3.5.3			
Onder zich hebben	3.1.3				

Toelichting:

Codes verwijzen naar wetsartikelen Wet natuurbescherming.

Oranje verbodsbepaling geldt alleen wanneer sprake is van opzet.

Rood verbodsbepaling geldt in alle gevallen, ook wanneer geen sprake is van opzet.

3.4 Literatuuronderzoek

De volgende soortgroepen zijn, op grond van het literatuuronderzoek, in of in de omgeving van het plangebied waargenomen: grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, algemene broedvogels, vogels met een jaarrond beschermd nest, amfibieën, reptielen, vissen, ongewervelden. Tabel 3.2 geeft een overzicht van de soorten die (mogelijk) in of in de omgeving van het plangebied kunnen voorkomen.

Tabel 3.2 Soorten die (mogelijk) in of in de omgeving van het plangebied voorkomen

Soortgroep	Aanwezige soorten in omgeving
Grondgebonden zoogdieren	Boommarter, steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel, das, eekhoorn (artikel 3.10)
Vleermuizen	Baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurig vleermuis, watervleermuis (artikel 3.5)
Algemene broedvogels	Diverse soorten (artikel 3.1)
Vogels jaarrond beschermd	Boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en wespandief (artikel 3.1)
Amfibieën	Poelkikker, rugstreeppad (artikel 3.5) alpenwatersalamander en kamsalamander (3.10)
Reptielen	Hazelworm en ringslang (artikel 3.10)
Vissen	Beekprik (artikel 3.10)
Dagvlinders	Kleine ijsvogelvlinder en sleedoornpage (artikel 3.10)
Kevers	Vliegend hert (artikel 3.10)

3.5 Effecten

3.5.1 Flora

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen beschermde planten waargenomen. Op basis van het biotoop wordt het voorkomen van beschermde soorten planten uitgesloten. De omgeving in het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit oudere bomen, grasveld, straatverharding en gebouwen. Door gebrek aan natte, voedsel- en stikstofarme bodemomstandigheden of zonnige open standplaatsen met een natuurlijk karakter wordt het voorkomen van beschermde planten uitgesloten. Negatieve effecten op beschermde soorten planten zijn uitgesloten.

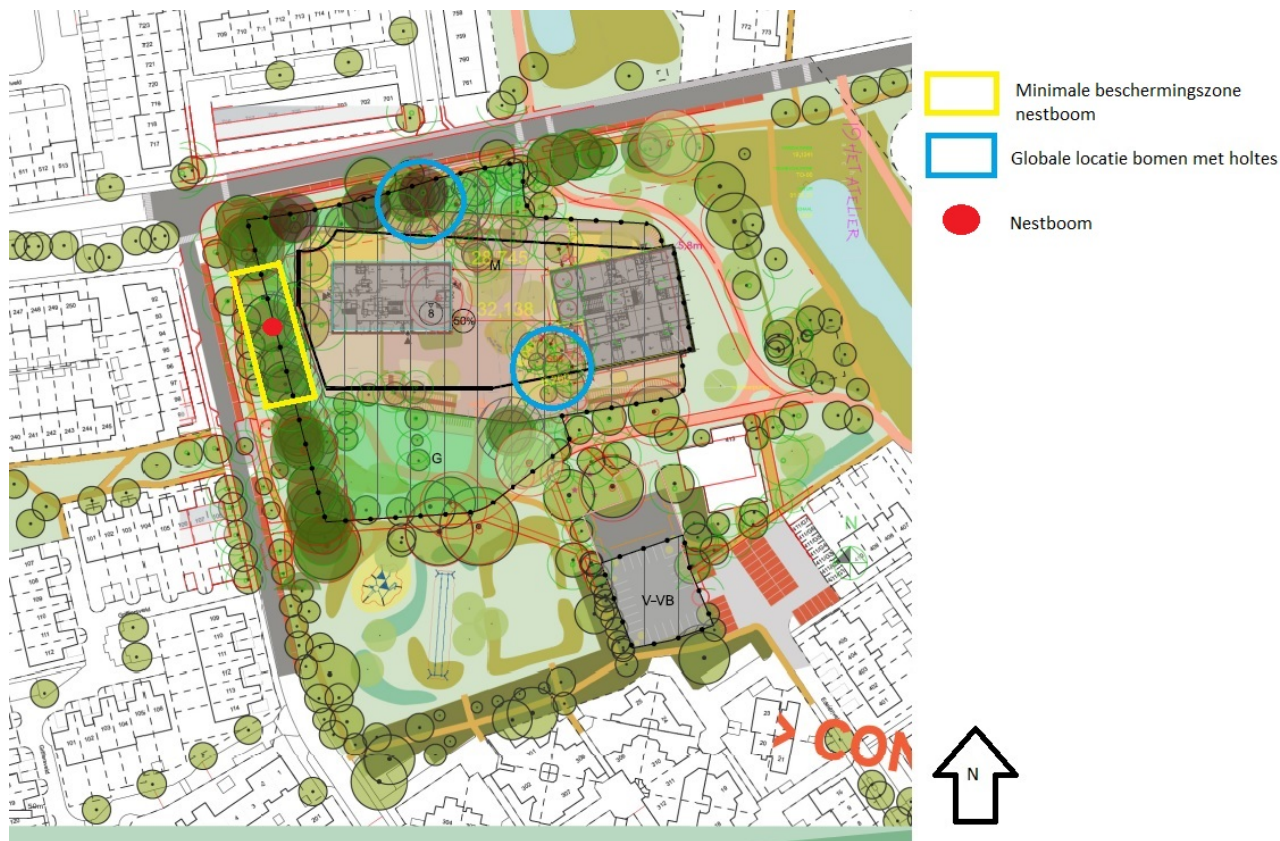
3.5.2 Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen beschermde soorten waargenomen. Ook zijn er geen uitwerpselen of sporen van beschermde soorten aangetroffen. Wel staan er in het plangebied clusters van grote eiken en rijen van andere soorten bomen. Werknemers van de school hebben aangegeven diverse keren eekhoorns te hebben waargenomen rondom het schoolgebouw. Het is mogelijk dat eekhoorns een nest hebben in één van de hoge bomen rondom het bestaande schoolgebouw. Er is één boom aangetroffen met een nest dat mogelijk door eekhoorns gebruikt wordt (zie figuur 3.1 en 3.2). Het is echter ook mogelijk dat dit nest door broedvogels in gebruik wordt genomen. We gaan ervan uit dat de boom met het nest niet gekapt wordt (zie ook figuur 2.6 met de te kappen bomen in rood). Fysieke aantasting van het nest is hiermee uitgesloten. Door een nieuw schoolgebouw in de openbare ruimte van het plangebied te plaatsen is daarnaast sprake van ruimtebeslag. Er blijft voldoende functioneel leefgebied voor de eekhoorn aanwezig om ook in de nieuwe situatie in het plangebied te verblijven en foerageren.

Door gebrek aan voldoende natuurlijk biotoop is het voorkomen van de das en boommarter uitgesloten. Het is niet uitgesloten dat steenmarter het plangebied incidenteel passeert, maar het voorkomen van een vaste rust- of verblijfplaats van de steenmarter is uitgesloten. De gebouwen in het plangebied bieden geen geschikte openingen die door steenmarters gebruikt kunnen worden om een verblijfplaats in een gebouw of boom te hebben. Negatieve effecten op das, boommarter en steenmarter zijn uitgesloten.

Figuur 3.1: Boom met nestplaats ten westen van het schoolgebouw van basisschool De Marke. Het nest kan van een algemene broedvogel zijn, maar het is niet uitgesloten dat deze door sperwer, ransuil of eekhoorn in gebruik is

Figuur 3.2: Globale locaties van de boom met nest en bomen met holtes

Door gebrek aan ruigtes (langs oevers) en schuilmogelijkheden wordt het voorkomen van een territorium van bunzing of wezel uitgesloten. Negatieve effecten op bunzing en wezel zijn daarmee ook uitgesloten.

3.5.3 Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Er zijn drie typen leefgebied van vleermuizen te onderscheiden: verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes. Verblijfplaatsen bevinden zich, afhankelijk van de soort, in woningen of in bomen.

Foerageergebieden zijn groen- of waterstructuren zoals struweel, bomenrijen en watergangen. Vliegroutes worden gevormd door lijnvormige elementen zoals bomenrijen, randen van bebouwing en watergangen.

Verblijfplaatsen

In het plangebied zijn bomen met holtes aangetroffen (zie figuur 3.2). Het gaat om holtes in de eiken aan de noord- en oostzijde van het schoolgebouw. Het is niet uit te sluiten dat deze holtes door boom bewonende vleermuizen gebruikt worden als verblijfplaats. Tijdens het veldbezoek was vanaf maaiveld niet te beoordelen of de 'holtes' geschikt zijn als verblijfplaats. In figuur 3.5 zijn foto's van de boomholtes weergegeven. Deze bomen zijn in figuur 2.6 aangemerkt als bomen die tijdens de ontwikkeling behouden worden. De bomen die mogelijk gekapt worden bevatten geen holtes. Beschadiging of vernietiging van potentiële verblijfplaatsen van boom bewonende soorten door fysieke aantasting is daarom uitgesloten. Wel moet tijdens de ontwikkeling bij het plaatsen van verlichting rekening gehouden worden met potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen in bomden. De maatregelen die hiervoor nodig zijn worden verder uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol.

In de huidige situatie staat in het plangebied een schoolgebouw van één bouwlaag met een plat dak. Daarnaast staat in het plangebied een gebouw dat in gebruik is als gymzaal. In beide gebouwen zijn geschikte invliegopeningen voor gebouw bewonende vleermuizen waargenomen. In het schoolgebouw zijn open stootvoegen in bakstenen gevels aangetroffen. Vleermuizen kunnen de stootvoegen gebruiken als toegang naar een potentiële verblijfplaats in de spouw. In het aparte gymzaalgebouw zijn geschikte invliegopeningen onder de dakrand aangetroffen. Deze bieden mogelijk toegang tot potentiële verblijfplaatsen onder het dak en/of achter houten betimmering. In figuur 3.3 zijn foto's van geschikte invliegopeningen voor vleermuizen in het schoolgebouw weergegeven. In figuur 3.4 zijn foto's van geschikte invliegopeningen voor vleermuizen in het gymzaalgebouw weergegeven.

De volgende negatieve effecten zijn niet uitgesloten: Het doden of verstoren van vleermuizen en/of beschadigen of vernielen van verblijfplaatsen (Wnb artikel 3.5, lid 1, 2 en 4). Vleermuizen in gebouwen vallen onder het Soortmanagementplan. In het vooronderzoek zijn massa-winterverblijfplaatsen uitgesloten. Uit de gegevens van de gemeente Apeldoorn blijkt dat de gebouwen alleen geschikt zijn als kraamverblijfplaats. Deze zijn tijdens een eerste inventarisatieronde bij het opstellen van het Soortmanagementplan echter niet aangetoond. Omdat de werkzaamheden binnen de kaders van de generieke ontheffing uitgevoerd kunnen worden, hoeft geen nader onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd te worden. Omdat er geen kraamverblijfplaatsen of massa winterverblijfplaatsen aanwezig zijn, kan middels een generiek mitigatieplan en een werkprotocol gewerkt worden.

Figuur 3.3 Gevels van het schoolgebouw. De gevels beschikken over stootvoegen die mogelijk toegang bieden tot geschikte verblijfplaatsen in een spouwruimte

Figuur 3.4 Gevels van het gymzaalgebouw. De dakrand beschikt over openingen die mogelijk toegang bieden tot geschikte verblijfplaatsen in de spouw, onder het dak en/of achter de dakrand

Figuur 3.5: Bomen in het plangebied die beschikken over holtes. Vanaf maaiveld is niet uit te sluiten dat deze holtes geschikt zijn als verblijfplaats voor boom bewonende soorten. Zie figuur 3.2 voor de locaties van deze bomen

Vliegroutes en foerageergebieden

De omgeving van het plangebied is geschikt als vliegroute of foerageergebied voor vleermuizen. Zo kunnen de bomen rondom open terrein gebruikt worden als oriëntatie bij het vliegen of foerageren. De voorgenomen ingrepen leiden echter niet tot aantasting van een essentiële vliegroute of foerageergebied voor vleermuizen. Er worden mogelijk bomen gerooid, maar ten opzichte van de huidige situatie blijft de functie van de omgeving als vliegroute of foerageergebied voor vleermuizen voldoende geschikt. Om verstoring op voorbijvliegende of foeragerende vleermuizen te voorkomen dient overdag gewerkt te worden. Door overdag te werken is verstoring op vleermuizen te voorkomen. Indien dit niet mogelijk is dient tussen zonsondergang en zonsopgang gewerkt te worden met gerichte verlichting om verstoring op vleermuizen tot een minimum te beperken. Verlichting leidt vaak tot meer verstoring dan de werkzaamheden zelf.

3.5.4 Broedvogels

Vogels met jaarrond beschermde nesten

De nesten van deze soorten zijn het hele jaar beschermd, evenals de functionele leefomgeving rondom het nest die nodig is om het nest als dusdanig te laten functioneren. Tijdens het veldbezoek zijn in de omgeving van het plangebied huismussen waargenomen. In het plangebied zijn geen huismussen waargenomen. De inschatting is dat de huismussen in de omgeving nestlocaties hebben in de woonhuizen met pannendaken. Verblijfplaatsen van huismussen in het plangebied zijn uitgesloten. Het schoolgebouw heeft een plat dak en beschikt niet over geschikte invliegopeningen en potentiële nestlocaties voor huismus. Mogelijk gebruiken huismussen het plangebied als foerageergebied. De tuinen van de woonhuizen beschikken echter over voldoende functioneel leefgebied in de vorm van houtachtige beplanting en struiken en het plangebied blijft geschikt als foerageergebied. Negatieve effecten op verblijfplaatsen of essentieel leefgebied van huismus zijn uitgesloten.

De gebouwen in het plangebied zijn ongeschikt voor verblijfplaatsen van gierwaluw. De gebouwen zijn te laag en omringd door hoge bomen. Er is voor gierwaluwen onvoldoende vrije in- en uitvliegruimte naar mogelijke verblijfplaatsen in een gebouw. Bovendien heeft het schoolgebouw een plat dak en beschikt het niet over geschikte invliegopeningen en potentiële nestlocaties voor gierwaluw. Dat gierwaluw in het plangebied broedt is uitgesloten.

Er is in het plangebied een nest aangetroffen dat mogelijk in gebruik is door sperwer of ransuil (zie figuur 3.1). Nesten van deze soorten zijn jaarrond beschermd. Op basis van de plantekening zoals aan Tauw doorgegeven, blijft de nestplaats behouden (figuur 2.6). Verstoring door het beoogde gebruik is uitgesloten. Dit gebruik blijft immers gelijk aan het huidige gebruik. Verstoring door bouw- en/of sloopwerkzaamheden in het broedseizoen moet wel voorkomen worden. De maatregelen die hiervoor nodig zijn worden verder uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol.

Tijdens het broedseizoen beschermde vogels

De nesten van alle vogels zijn beschermd als ze als broedlocatie in gebruik zijn. In het plangebied is één boom met een nest aangetroffen (zie figuur 3.1 en 3.2). Het nest zit hoog in een boom. In de overige bomen en struiken in het plangebied kunnen ook vogels broeden. Vogels kunnen gedurende het hele jaar tot broeden komen. De kans op een broedgeval is het grootst in de periode half maart t/m half september. Dit wordt algemeen beschouwd als zijnde het broedseizoen. De volgende negatieve effecten zijn niet uitgesloten: doden of verstoren van broedvogels (Wnb, hoofdstuk 3, artikel 3.1, lid 1, 2 en 4).

Het is zaak om voorafgaand aan het werk rekening te houden met broedvogels. Wanneer de werkzaamheden aanvangen, dient een broedvogelcontrole plaats te vinden om de aanwezigheid van een broedgeval aan te tonen, dan wel uit te sluiten. Deze controle dient ook buiten het broedseizoen plaats te vinden voor late legsels van bijvoorbeeld duiven. Indien een broedgeval aanwezig is, dient een verstoringsvrije zone te worden aangehouden, waarbinnen gedurende de periode van broeden niet gewerkt wordt. De breedte van deze zone dient door een ter zake kundige te worden bepaald. Door deze maatregelen aan te houden wordt een verstoring voorkomen en is geen ontheffing nodig.

3.5.5 Amfibieën en reptielen

Het plangebied is ongeschikt als leefgebied voor beschermde soorten amfibieën en reptielen. Er zijn in het plangebied geen geschikte plekken voor ringslang of hazelworm om zich voort te planten, zoals broeihopen, een goed ontwikkelde strooisellaag, ingerotte boomstobben of vegetatie van zeggen of russen. Voor rugstreeppad, poelkikker en kamsalamander biedt het plangebied geen voortplantingswater, zoals ondiepe poelen, en functionele leefomgeving die nodig is om voortplantingsplaatsen als zodanig te laten functioneren. Wel is het mogelijk dat de sloot aan de noordoostzijde van, maar buiten, het plangebied geschikt is voor amfibieën. Het plangebied ligt bovendien in de bebouwde kom. Negatieve effecten op beschermde soorten amfibieën en reptielen zijn uitgesloten.

3.5.6 Vissen

Er is in het plangebied geen oppervlaktewater aanwezig. Negatieve effecten op beschermde soorten vissen zijn uitgesloten.

3.5.7 Libellen, vlinders, kevers en overige ongewervelden

In de omgeving rondom het plangebied zijn diverse waarnemingen van sleedoornpage gedaan binnen de bebouwde kom. Rondom het schoolgebouw, de gymzaal en in het open terrein zijn geen sleedoorns waargenomen. Langs de randen van het zuidelijke open terrein staan een paar sleedoorns (zie figuur 3.6).

Figuur 3.6: Locatie van de sleedoornstruiken langs de randen van het zuidelijke open terrein (rode cirkel)

Deze sleedoorns zijn in potentie geschikt voor ei-afzet van de sleedoornpage. Deze sleedoorns bevinden zich buiten het plangebied (zie figuur 2.6). Er is geen reden om aan te nemen dat met uitvoering van het plan de sleedoorns verdwijnen en derhalve zijn er geen negatieve effecten op deze beschermde soort.

Het plangebied is ongeschikt voor het vliegend hert. Het plangebied beschikt over oude zomereiken waarvoor het vliegend hert een voorkeur heeft. In het plangebied liggen echter geen kwijnende stammen of taken die het vliegend hert nodig heeft om te voort te planten. Gezonde eikenbomen zijn ongeschikt. Alleen boomstronken die zijn aangetast door witrot of eikenrot komen in aanmerking als voedsel voor larven. Voor volwassen exemplaren zijn boomwonden nodig waar sap uit komt. Voor de kleine ijsvogelvlinder is het plangebied ongeschikt door afwezigheid van kamperfoelie dat gebruikt wordt als waardplant.

4 Houtopstanden

Binnen het plangebied zijn bomen aanwezig die gekapt worden. De bomen zijn met rood aangegeven in figuur 2.6. De bomen bevinden zich binnen de bebouwde kom Houtopstanden van de gemeente Apeldoorn (zie figuur 2.2). Een melding in het kader van het beschermingsregiem Houtopstanden is dan ook niet nodig. Voor het kappen van bomen kan wel een omgevingsvergunning nodig zijn. Verder moet er bij het kappen van bomen rekening worden gehouden met de bestemmingsregels bijzondere bomen. In dit hoofdstuk worden de regels met betrekking tot het kappen van bomen binnen de gemeente Apeldoorn verder toegelicht.

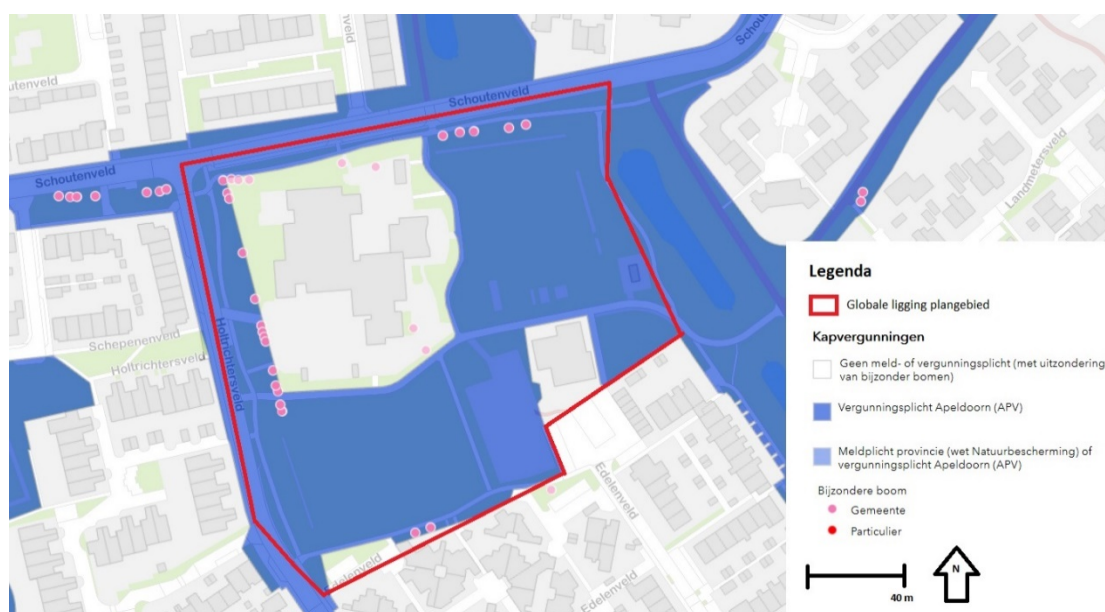
4.1 Achtergronden kappen bomen Apeldoorn

Binnen de bebouwde kom Houtopstanden van de gemeente Apeldoorn is geen vergunning nodig voor het kappen van bomen als deze voldoen aan de volgende regels:

- Alleenstaande bomen met een omtrek gelijk aan of kleiner dan van 65 centimeter op 1,3 meter boven maaiveld
- Wegbeplantingen bestaande uit één rij bomen
- Bomen die moet worden geveld in het kader van de Plantenziektenwet
- Bedrijfsmatig kweekgoed als kerstbomenkwekerijen en wilgengrienden

Naast bovenstaande criteria zijn er gebieden aangewezen waar het kappen van bomen vergunningvrij is. Deze gebieden zijn aangewezen op een digitale kaart van de gemeente Apeldoorn (zie figuur 4.1).

Naast de bomen in de gemarkeerde gebieden moet er ook rekening gehouden worden met bijzondere bomen. Ook deze zijn aangegeven op de kaart in figuur 4.1.

Figuur 4.1: Regels voor het kappen van bomen binnen de gemeente Apeldoorn (Bron: gemeente Apeldoorn)

4.2 Resultaten

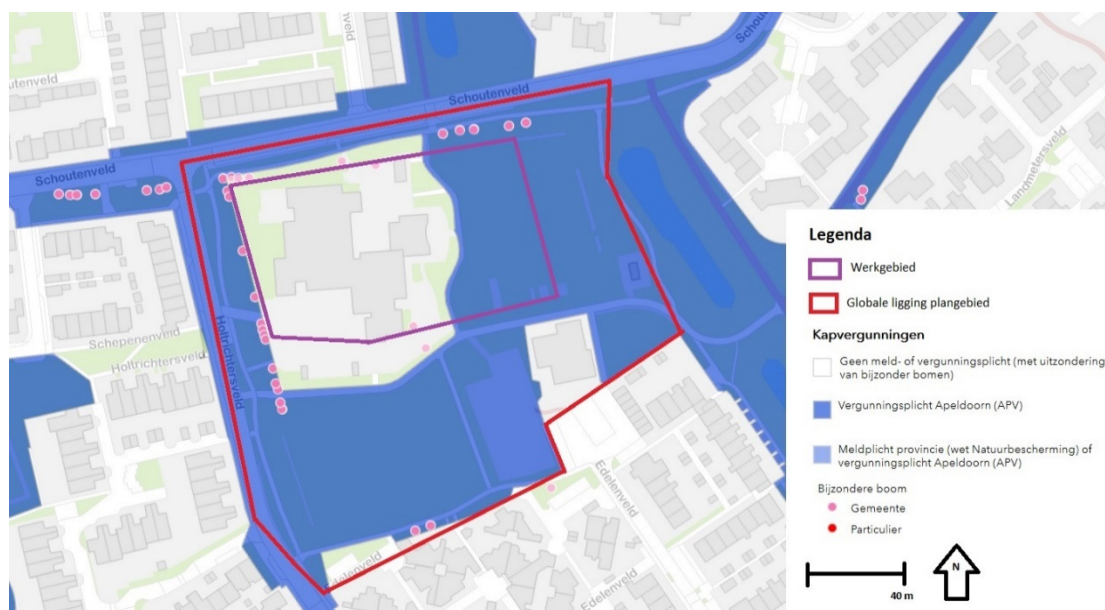
In figuur 4.2 is de globale ligging van het werkgebied over de kaart kapvergunningenplicht geprojecteerd. Binnen het werkgebied waarbinnen bomen gekapt worden, zijn twee bijzondere bomen aanwezig. Dit zijn bomen van minimaal 80 jaar oud, die van grote cultuurhistorische en/of ecologische waarde zijn. Voor het kappen van deze bomen moet een kapvergunning worden aangevraagd. Ook zijn er binnen het werkgebied bomen aanwezig die binnen de donkerblauwe gebieden vallen. Voor het kappen van deze bomen moet een kapvergunning bij de gemeente worden aangevraagd.

De aanvraag moet worden ingediend bij het digitale omgevingsloket van de gemeente Apeldoorn. Bij de aanvraag moeten de volgende zaken worden ingediend:

- Een duidelijke situatietekening (schaal 1:500 of 1:1000) met daarop duidelijk de exacte positie van de boom of bomen die gekapt worden
- De boomsoort van de te kappen bomen
- De omtrek van de te kappen bomen op 1,30 meter boven maaiveld
- Duidelijke foto's van de te kappen bomen
- Een onderbouwing of er na het kappen ook herplant plaats zal vinden

Verder moet onderbouwd worden dat het kappen van de bomen negatieve effecten heeft op andere bomen in de directe omgeving. Soms moet daarom een Bomen Effect Analyse aangeleverd worden, waarin de gevolgen van de kap voor de overige bomen omschreven zijn en worden zo nodig maatregelen voorgesteld.

De behandelingstijd voor een aanvraag omgevingsvergunning is acht weken. De gemeente kan deze termijn eenmalig met zes weken verlengen.

Figuur 4.2: Globale ligging van het werkgebied geprojecteerd over de kaart kapvergunningenplicht

5 Conclusies en aanbevelingen

In opdracht van de gemeente Apeldoorn heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van de Wet Natuurbescherming (hierna: Wnb) in verband met de beoogde herontwikkeling van een plangebied ten behoeve van de nieuwbouw van de basisscholen De Marke en De Ploeg. Het voorgenomen plan is alleen uitvoerbaar als dit niet in strijd is met de bepalingen als opgenomen in de Wnb, of als de benodigde vergunningen en/of ontheffingen worden verleend.

Voor de beoogde ontwikkeling dient rekening te worden gehouden met het onderdeel soortenbescherming van de Wnb. Ten aanzien van beschermde soorten dient (mogelijk) rekening te worden gehouden met eekhoorn, vleermuizen, broedvogels en sleedoornpage. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen, sleedoornpage, eekhoorn, een boomnest dat mogelijk door een jaarrond beschermde vogelsoort (sperwer of ransuil) wordt gebruikt zijn uitgesloten omdat bomen met geschikte holtes/spleten, boomnesten en sleedoorn behouden blijven.

Vleermuizen

In de huidige situatie staat in het plangebied een schoolgebouw van één bouwlaag met een plat dak. Daarnaast staat in het plangebied een apart gebouw dat in gebruik is als gymzaal. In beide gebouwen zijn geschikte invliegopeningen voor gebouw bewonende vleermuizen waargenomen. Zonder aanvullende maatregelen kunnen verblijfplaatsen worden aangetast en vleermuizen worden gedood en/of verwond. Vleermuizen in gebouwen vallen onder het Soortmanagementplan. In het vooronderzoek zijn massa- winterverblijfplaatsen uitgesloten. Uit de gegevens van de gemeente Apeldoorn blijkt dat de gebouwen alleen geschikt zijn als kraamverblijfplaats.

Deze zijn tijdens een eerste inventarisatieronde bij het opstellen van het Soortmanagementplan echter niet aangetoond. Omdat de werkzaamheden binnen de kaders van de generieke ontheffing uitgevoerd kunnen worden hoeft geen nader onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd te worden. Omdat er geen kraamverblijfplaatsen of massa winterverblijfplaatsen aanwezig zijn, kan middels een generiek mitigatieplan en een werkprotocol gewerkt worden.

Broedende vogels

Werkzaamheden in het broedseizoen (globaal tussen maart en september) kunnen in principe plaatsvinden nadat een broedvogelcontrole voor sperwer, ransuil en algemene broedvogels heeft plaatsgevonden. De controle voor ransuil moet in de avonduren plaatsvinden. Indien een broedgeval aanwezig is, dient een verstoringvrije zone te worden aangehouden, waarbinnen gedurende de periode van broeden niet wordt gewerkt. De breedte van deze zone dient door een ter zake kundige te worden bepaald. Het risico op vertraging kan sterk worden verkleind door buiten het broedseizoen te werken.

Bomen

Voor het kappen van de bomen binnen het werkgebied moet een Omgevingsvergunning worden aangevraagd bij de gemeente Apeldoorn. Deze omgevingsvergunning moet worden ingediend voor de twee bijzondere bomen en alle bomen in het donkerblauwe gedeelte van het werkgebied. Om de Omgevingsvergunning aan te kunnen vragen moeten de omtrek, boomsoort en locatie van de bomen worden ingetekend. Ook moet het effect voor de bomen in de omgeving bepaald worden en moet een plan voor herplant worden opgesteld.

6 Literatuur

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & de Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Dijkstra, K.B., Kalkman, V.J., Ketelaar, R., van der Wiede, M.J.T., 2002. De Nederlandse libellen (odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Broekhuizen S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters, J.C. Buys, 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & de Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers, 2013. Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2013. Rapport 2013-010. Stichting RAVON, Nijmegen.

van Dijk A.J. & Boele A. 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur,
Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013.

Geraadpleegde internetwebsites:

www.floron.nl

www.libellennet.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vleermuis.net

www.vlindernet.nl

www.zoogdiervereniging.nl